

L Ö G

um iðnfræðslu.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

I. KAFLI

1. gr.

Um iðnfræðslu í löggiltum iðngreinum og að öðru leyti fer eftir lögum þessum.

Með reglugerð skal ákveða, hverjar skuli vera iðngreinar, og svo um kennslu í þeim, eftirlit með kennslunni og prófkröfur. Þar skal og setja ákvæði um verkleg námskeið, er stofnað kann að verða til.

2. gr.

Iðnfræðsluskólar, sem lög þessi taka til, eru:

Verknámsskólar iðnaðarins.

Iðnskólar.

Sérskólar einstakra iðngreina.

Meistaraskólar.

II. KAFLI

3. gr.

Menntamálaráðherra og menntamálaráðuneyti fara óskipt með yfirstjórn iðnfræðslumála og iðnfræðsluskóla.

4. gr.

Iðnfræðsluráð fer með framkvæmd mála, er varða iðnfræðslu og iðnfræðsluskóla, undir yfirstjórn ráðherra.

Iðnfræðsluráð hefur yfirstjórn kennslueftirlits, sér um, að gildandi lögum og fyrirmælum um iðnfræðslu sé hlýtt, og heimtar nauðsynlegar skýrslur um skólahald og verklegt nám. Menntamálaráðuneytið getur falið iðnfræðsluráði fullnaðarafgreiðslu þeirra mála, sem ráðuneytið telur sig ekki þurfa að hafa bein afskipti af.

III. KAFLI

5. gr.

Ráðherra skipar iðnfræðsluráð til fjögurra ára í senn. Það skal skipað 9 mönnum, búsettum í Reykjavík og nágrenni. Skulu tveir þeirra vera iðnmeistarar tilnefndir af Landssambandi iðnaðarmanna, tveir iðnsveinar og einn fulltrúi iðnverkfólks tilnefndir af Alþýðusambandi Íslands, einn tilnefndur af Iðnnemasambandi Íslands, einn tilnefndur af Félagi ísl. iðnrekenda og einn tilnefndur af Sambandi iðnskóla á Íslandi. Formann skipar ráðherra án tilnefningar.

Iðnfræðsluráð fer með mál, sem greinir í lögum þessum og reglugerð, er ráðherra setur.

6. gr.

Iðnfræðsluráð skipar iðnfulltrúa, þar sem það telur þess þörf, og ákveður umdæmi þeirra.

Iðnfulltrúar skulu staðfesta námssamninga og hafa eftirlit með iðnnámi, hver í sínu umdæmi, í umboði iðnfræðsluráðs, eftir því sem segir í lögum þessum. Nánari fyrirmæli um störf iðnfulltrúa setur iðnfræðsluráð í erindisbréfi.

7. gr.

Iðnfræðsluráð skipar prófnefndir innan hvernar iðngreinar, þar sem þeirra er þörf.

Það er hlutverk prófnefnda:

1. Að vera iðnfulltrúum til aðstoðar við eftirlit með iðnnámi.
2. Að sjá um sveinspróf og dæma þau.

8. gr.

Leita skal tillagna iðnráða og iðnaðarmannafélaga, þar sem iðnráð eru eigi, um skipun iðnfulltrúa og prófnefnda.

9. gr.

Iðnfræðsluráð löggildir iðnmeistara, er það telur hæfa, til að taka nemendur til iðnnáms og ákveður, hve marga nemendur meistari megi hafa, út frá því sjónarmiði einu, að nemendur fái notið fullkominnar kennslu í iðninni. Á sama hátt skal löggilda iðnfyrirtæki, sem hafa hæfa meistara í þjónustu sinni. Við ákvarðanir sínar í þessu efni skal iðnfræðsluráð taka tillit til venjulegs fjölda sveina á vinnustöð, húsnæðis, vélakosts, áhalda og verkefna.

Nú hefur meistari eða iðnfyrirtæki rofið námssamning tvisvar, vanrækt kennslu eða brotið á annan hátt gegn lögum og reglugerðum um iðnfræðslu í verulegum atriðum, og getur þá iðnfræðsluráð svipt hlutaðeigandi rétti til að hafa nemendur tiltekinn tíma eða að fullu. Úrskurð iðnfræðsluráðs má þó bera undir dómstóla, enda sé það gert innan 30 daga, frá því að úrskurður var birtur aðilja.

10. gr.

Iðnfræðsluráð skal halda uppi leiðbeiningastarfi um starfsval innan þess sviðs, sem fellur undir ákvæði þessara laga.

Iðnfræðsluráð skal í því skyni fylgjast með afkomu og atvinnuhorfum innan einstakra starfsgreina. Það skal árlega leita þar um álits hlutaðeigandi félagssamtaka.

11. gr.

Iðnfræðsluráð skipar þriggja manna fræðslunefnd hvernar iðngreinar.

Skal einn nefndarmanna vera meistari og annar sveinn þeirrar iðngreinar, sem um er að tefla, en hinn þriðji nefndur af Sambandi iðnskóla á Íslandi, og sé hann að jafnaði kennari í viðkomandi grein. Skipar iðnfræðsluráð einn nefndarmanna formann, en að öðru leyti skipta nefndarmenn verkum með sér.

Hlutverk fræðslunefndar er að vera stjórnvöldum og öðrum til ráðuneytis og gera tillögur um nám og kennsluháttu, enda ber stjórnvöldum að leita umsagnar nefndarinnar um slík mál, eftir því sem við á.

Iðnfræðsluráð hefur umsjón með störfum fræðslunefnda og setur þeim nánari starfsreglur.

IV. KAFLI

12. gr.

Iðnskólar skulu vera einn í hverju kjördæmi landsins, þeirra er nú eru, svo og starfandi skólar með minnst 60 nemendum, er lög þessi taka gildi. Skulu skóla-umdæmi vera sem hér segir:

1. Vesturlandsumdæmi: Borgarfjarðarsýsla, Akraneskaupstaður, Mýrasýsla, Snæfellsnes- og Hnappadalssýsla og Dalasýsla.
2. Vestfjarðaumdæmi: Barðastrandarsýsla, Vestur-Ísafjarðarsýsla, Ísafjarðarkaupstaður, Norður-Ísafjarðarsýsla og Strandasýsla.
3. Norðurlandsumdæmi vestra: Vestur-Húnavatnssýsla, Austur-Húnavatnssýsla, Skagafjarðarsýsla, Sauðárkrókskaupstaður og Siglufjarðarkaupstaður.
4. Norðurlandsumdæmi eystra: Eyjafjarðarsýsla, Akureyrarkaupstaður, Ólafsfjarðarkaupstaður, Suður-Þingeyjarsýsla, Húsavíkurkaupstaður og Norður-Þingeyjarsýsla.
5. Austurlandsumdæmi: Norður-Múlasýsla, Seyðisfjarðarkaupstaður, Suður-Múlasýsla, Neskaupstaður og Austur-Skaftafellssýsla.
6. Suðurlandsumdæmi: Vestur-Skaftafellssýsla, Vestmannaeyjakaupstaður, Rangárvallasýsla og Árnessýsla.
7. Reykjanesumdæmi: Gullbringu- og Kjósarsýsla, Hafnarfjarðarkaupstaður, Keflavíkurkaupstaður og Kópavogskaupstaður.
8. Reykjavíkurborg.

Ráðherra getur, að fengnum tillögum iðnfræðsluráðs, gert breytingar á skólaumdæmum. Ráðherra ákveður skólasetur, að fengnum tillögum iðnfræðsluráðs og sýslunefnda og bæjarstjórna í hlutaðeigandi skólaumdæmi. Skal að jafnaði ákveða skólasetur þar, sem nemendafjöldi er mestur innan hvers skólaumdæmis.

Ráðherra ákveður, að fengnum tillögum iðnfræðsluráðs, hvenær ákvæði 1. mgr. komi til framkvæmda og hverjir núverandi iðnskóla skuli starfa áfram til framhúðar eða fyrst um sinn.

Iðnskólar veita fræðslu nemendum, sem iðnmeistarar og iðnfyrirtæki hafa tekið til iðnnáms samkvæmt lögum þessum, og svo nemendum, er verklegt nám stunda í verknámsskólum eða öðrum skólavinnustöðvum, eftir því sem við á og ákveðið verður í reglugerð.

13. gr.

Stofna skal og starfrækja á vegum iðnskóla þeirra, sem um ræðir í 1. mgr. 12. gr., eftir því sem ráðherra ákveður og fé er til þess veitt, verknámsskóla, þar sem veitt skal fræðsla, verkleg og bókleg, um undirstöðuatriði iðnaðarstarfs. Skal lögð áherzla á, að nemendur öðlist staðgóða þekkingu á vélum og verkfærum, sem um er að tefla, og efnum, sem úr er unnið, jafnframt þjálfun þeirra í starfi á kerfisbundinn hátt.

Inntökuskilyrði í verknámsskóla skulu vera hin sömu og í iðnskóla, sbr. 22. gr. þessara laga.

Námstími í verknámsskóla skal vera allt að einu ári, og skal kennsla miða að undirbúningi undir iðnnám, annað tækninám og iðnstörf. Námstíma skal varið sem næst að jöfnu milli bóknáms og verknáms. Í bóknámsgreinum skal miða við kennslu, sem svari námsskrá 1. og 2. bekkjar iðnskóla.

Verklegt nám fer fram í vinnustofum skólanna. Í þeim greinum, þar sem nemendafjöldi er nægur, má miða kennsluna við einstaka iðngrein, en ella við flokk skyldra greina.

Ráðherra skal sjá um, að verknámsskólar einbeiti sér að kennslu í tilteknum greinum og skipti með sér verkum, eftir því sem við verður komið.

Ráðherra ákveður, hverjar verklegar greinar skuli kenna á vegum verknámsskóla. Í verklegu námi skulu nemendur hvernar bekkjardeildar eigi vera fleiri en 15.

Nemendur, sem lokið hafa fullnaðarprófi frá verknámsskóla, skulu eiga rétt til styttingar á námstíma sínum, ef þeir ráðast í iðnnám hjá meistara eða iðnfyrirtæki. Skal sú stytting svara til þess, að átta mánaða verknámsskóli stytti iðnnám sam-

kvæmt námssamningi um 12 mánuði. Skal sama regla gilda um verklegan starfstíma og krafizt er til upptöku í aðra verknáms- og tækniskóla.

Ráðherra getur ákveðið, að fengnum tillögum iðnfræðsluráðs, að starfrækja skuli framhaldsdeildir við verknámsskóla í einstökum iðngreinum, 6 til 10 mánuði, eftir þörfum iðngreinanna. Í iðngreinum, þar sem erfitt er að koma við námi á vinnustað, má á sama hátt ákveða, að námið fari að öllu leyti fram í verknámsskóla.

14. gr.

Ráðherra setur reglur um starfsháttu iðnfræðsluskóla, búnað þeirra, inntöku-skilyrði, námstíma, kennslu, námstilhögun, námsskrá, próf, einkunnagjöf og próf-skírteini og svo, eftir því sem við á, um kjör nemenda.

15. gr.

Iðnfræðsluskólar skulu vera dagskólar. Þó má kennslan fara fram að kvöldi að nokkru leyti, er eigi verður hjá því komizt vegna kennaraskorts eða húsnæðis. Enn fremur er iðnfræðsluskólum rétt að starfrækja kvöldnámskeið í bóklegum og verklegum greinum, ef henta þykir, enda komi samþykki stjórnvalda til hverju sinni.

Námskeið fyrir starfsfólk verksmiðjuiðnaðarins skulu haldin eftir nánari ákvörðun ráðherra, að fengnum tillögum samtaka iðnrekenda og verksmiðjufólks.

16. gr.

Iðnfræðsluskóla stjórnar 5 manna skólanefnd. Ráðherra skipar skólanefnd til fjögurra ára í senn. Skulu fjórir skipaðir eftir reglum, sem ráðherra setur samkvæmt tillögum bæjarstjórna og sýslunefnda, sem aðild eiga að iðnfræðsluskóla skólaumdæmis, en ráðherra skipar hinn fimmta án tilnefningar, og skal hann vera formaður. Varamenn skulu skipaðir á sama hátt. Í Reykjavík tilnefnir borgarstjórn fjóra skólanefndarmenn.

Að minnsta kosti helmingur þeirra, sem bæjarstjórnir og sýslunefndir tilnefna í skólanefnd, skulu vera iðnlærðir.

V. KAFLI

17. gr.

Ráðherra ákveður tölu fastra kennara iðnfræðsluskóla.

18. gr.

Ráðherra setur eða skipar skólastjóra og fasta kennara iðnfræðsluskóla, að fengnum tillögum viðkomandi skólanefndar. Skólastjóri ræður stundakennara með samþykki skólanefndar.

Um menntun skólastjóra og kennara í almennum bóknámsgreinum gilda sömu reglur sem um skólastjóra og kennara gagnfræðaskóla, eftir því sem við getur átt. Um menntun annarra kennara fer eftir reglum, sem ráðherra setur, að fengnum tillögum iðnfræðsluráðs.

Ráðherra setur skólastjórum og kennurum erindisbréf, þar sem kveða ber á um starfssvið þeirra, réttindi og skyldur.

19. gr.

Nú hefur kennari gegnt embætti tíu ár og óskar að hverfa frá störfum eitt ár til að efla þekkingu sína og kennsluhæfni, og skal hann þá senda ráðherra beiðni um orlof ásamt greinargerð um, hvernig hann hyggst verja orlofsárinu. Telji ráðherra greinargerð fullnægjandi, getur hann veitt kennaranum ársorlof með fullum launum. Engum kennara skal þó veitt slíkt orlof nema einu sinni. Beiðni um orlof

skal send menntamálaráðuneytinu með árs fyrirvara, og veitir ráðuneytið kennurum, er þess óska, leiðbeiningar um, hvernig orlofsárinu skuli varið, en allir verða þeir að gefa ráðuneytinu fullnægjandi skýrslu um störf sín, að orlofsári loknu, að viðlögðum launamissi fyrir það ár. Ráðherra setur nánari reglur um framkvæmd orlofs kennara. Skal þess gætt, að það trufli ekki störf skólans eða torveldi þau.

VI. KAFLI

20. gr.

Skylt er að taka í iðnskóla til iðnnáms alla þá í umdæmi skólans, er gert hafa löglega námssamninga eða fullnægja að öðru leyti settum skilyrðum. Iðnmeistarar og iðnfyrirtæki skulu tilkynna iðnskóla, er í hlut á, þegar námssamningar eru gerðir við nýja iðnnema, og senda þá til byrjunarnáms, er það hefst næst. Einnig skal tilkynna skólastjóra, ef nemandi hættir iðnnámi.

21. gr.

Sá, sem hefja vill iðnnám, skal senda um það umsókn til iðnfulltrúa og geta þess í umsókninni, hvort hann eigi kost á kennslu hjá ákveðnum iðnmeistara eða iðnfyrirtæki. Sé svo ekki, skulu iðnfulltrúar aðstoða umsækjanda við að komast í nám eða beina umsókninni til iðnfræðsluráðs.

22. gr.

Þessi eru almenn inntökuskilyrði verknámsskóla og iðnskóla:

1. Að umsækjandi sé fullra 15 ára.
2. Að hann hafi lokið miðskólaprófi.

Iðnfræðsluráði er heimilt að veita undanþágu frá ákvæði 2. töluliðar 1. málsgreinar, þegar um er að ræða nemendur, sem hefja iðnnám eftir átján ára aldur, enda liggja fyrir samþykki fræðslunefndar viðkomandi iðngreinar um, að undanþága sé veitt, að því er iðngreinina snertir.

Sé undanþága veitt, skal nemandi sýna við inntökupróf, að hann hafi nægjanlega þekkingu í islenzku og reikningi, og skulu inntökupróf miðuð við eigi minni kröfur en gerðar eru til miðskólaprófs í þessum námsgreinum.

Rétt er verknámsskólum og iðnskólum að halda undirbúningsnámskeið í islenzku og reikningi, ef ástæða þykir til.

23. gr.

Þegar meistari eða iðnfyrirtæki tekur nemanda til iðnnáms, skal gera um það námssamning í samræmi við lög þessi og reglugerðir, er settar verða samkvæmt þeim. Iðnfulltrúar skulu staðfesta námssamninga með áritun sinni, og eru þeir ógildir ella.

Nú neita iðnfulltrúar að staðfesta námssamning, og má skjóta synjun þeirra til iðnfræðsluráðs til úrskurðar. Náms tími telst hafinn frá dagsetningardegi námssamnings, sem staðfestingu hefur hlotið, enda hafi nemandinn byrjað nám sitt þá.

Iðnfulltrúar skulu eftir ráðstöfun iðnfræðsluráðs hafa í höndum eyðublað undir námssamninga og afhenda þau ókeypis.

Iðnfræðsluráð skal halda skrá um þá námssamninga, sem í gildi eru á hverjum tíma, og eiga iðnaðarmenn og aðrir rétt á að fá upplýsingar um þá, ef óskað er.

Iðnskóli, sem tekur nemanda í nám til sveinsprófs í ákveðinni grein, skal hafa sömu skyldur gagnvart honum sem um meistara væri að ræða, að svo miklu leyti sem við getur átt.

24. gr.

Náms tími fer eftir ákvæðum reglugerðar, sbr. 14. gr. Nú hefur nemandi áður stundað nám í verknámsskóla, eða á verklegu námskeiði, sbr. 2. mgr. 1. gr., og ákveður iðnfræðsluráð þá styttingu náms tíma, eftir því sem efni eru til, sbr. þó 13. gr.

Hafi nemandi áður stundað nám hjá öðrum meistara, en slitið námssamningi við hann á löglegan hátt, skal sá tími, er hann vann hjá honum, dragast frá fullum námstíma hjá hinum síðari. Rísi ágreiningur um það, hvort námssamningi hafi verið slitið löglega, ákveður iðnfræðsluráð, að hve miklu leyti sá tími, er nemandi hefur nám stundað, skuli dragast frá fullum námstíma hjá öðrum.

25. gr.

Þegar námstími er á enda, skal nemandi gera prófsmið hjálparlaust eða inna af hendi eitthvert það verk, er sýni, að hann sé fullnuma í iðn sinni.

Í reglugerð, sbr. 14. gr., skal ákveða, hver prófverk skuli vera. Standist nemandi prófið, ber að gefa út handa honum prófskírteini, er sé undirritað af meistara hans, prófdómendum, skólastjóra og lögreglustjóra. Heitir það prófskírteini sveinsbréf.

Nú hefur nemandi eigi staðizt próf það, sem um ræðir í 1. mgr., og skal hann þá eiga rétt á að ganga undir próf á ný, þegar það er næst haldið í iðngreininni, enda sé hann sjálfráður um það, hvar og á hvern hátt hann heldur náminu áfram. Enginn nemandi má þó ganga oftar en þrisvar undir próf í sömu iðngrein.

26. gr.

Daglegur vinnutími nemenda á vinnustöð skal vera hinn sami sem sveina í hlutaðeigandi iðngrein samkvæmt kjarasamningi, sbr. þó 34. gr.

Nú er svo ástatt í einhverri iðngrein, að ekki er fyrir hendi samningur um vinnutíma sveina, og getur þá iðnfræðsluráð ákveðið hámarksvinnutíma nemenda í iðngreininni með hliðsjón af vinnutíma í skyldum iðngreinum. Nemendum er ekki skylt að inna af hendi eftirvinnu eða helgidagavinnu, og ekki má setja þá til neinnar þeirrar vinnu, sem er þeim um megn eða skaðleg getur talizt heilsu þeirra.

27. gr.

Sumarleyfi iðnnema skal vera 21 dagur virkur með fullu kaupi.

Vinni nemandi aukavinnu, skal hann fá greitt orlofsfé, 7% af aukavinnutekjum.

28. gr.

Skylt er meistara eða iðnfyrirtæki að greiða iðgjöld fyrir nemendur sína samkvæmt lögum um almannatryggingar. Í slysa- og sjúkdómstílfellum skal nemandi fá fullt kaup allt að 6 mánuðum samtals yfir allan námstímann.

29. gr.

Nú hefur nemandi verið veikur lengur en 6 mánuði samtals á námstímanum, og getur iðnfræðsluráð þá ákveðið, að námstíminn framlengist hæfilegan tíma.

30. gr.

Meistari skal veita nemanda sínum kennslu í námsgreininni og sjá svo um, að hann hafi, að námstíma loknum, hlotið hæfilega æfingu í öllum störfum, er iðngreinin tekur til venju samkvæmt, og hafi lært meðferð, hirðingu og beitingu allra áhalda, sem tíðkuð eru í iðngreininni.

Iðnfræðsluráð skal setja námsreglur fyrir hverja iðngrein, að fengnum tillögum hlutaðeigandi fræðslunefndar, þar sem sagt sé fyrir um störf þau, er nemendur skuli hljóta æfingu í á hverju ári námstímans. Það getur fyrirskipað, að færðar skuli vinnuskýrslur fyrir nemendur, þar sem skráð sé, hver verk þeir stundi daglega og hve lengi á dag. Skulu slíkar vinnuskýrslur gerðar eftir fyrirmynd, er iðnfræðsluráð samþykkir. Enn fremur skal iðnfræðsluráð gefa út eyðublöð undir missirislega umsögn meistarans um skólavist nemenda, hæfni þeirra, iðni og hegðun.

31. gr.

Iðnfulltrúar skulu hafa eftirlit með kennslunni, koma á vinnustöðvar, er nemendur eru að verki, skoða vinnuskýrslur að minnsta kosti einu sinni árlega og árita þær þar um. Hafi nemandi að þeirra dómi ekki hlotið fullnægjandi fræðslu eða æfingu, miðað við það, sem á er liðið námstímann, geta þeir lagt fyrir meistarann að bæta úr því innan ákveðins tíma.

Skjóta má ákvörðun iðnfulltrúa undir úrskurð iðnfræðsluráðs.

Iðnfulltrúar kveðja prófnefndir, eða eftirlitsmenn, er iðnfræðsluráð skipar, sér til aðstoðar við eftirlit samkvæmt þessari grein, eftir því sem fyrir er mælt í reglugerð.

32. gr.

Nemendur skulu ganga til verka, er þeim er skipað til, sbr. þó 26. gr. Þeir skulu vera ástundunarsamir og trúir í starfi.

33. gr.

Nú stendur yfir verkfall eða verkban á vinnustöð, þar sem nemandi stundar nám sitt, og skal hann þá eigi taka þátt í framleiðslustörfum. Aftur á móti er nemandi skylt að mæta til æfinga og meðferðar véla og verkfæra á vinnustöð, þar sem því verður við komið.

Nú stendur vinnudeila svo lengi, að telja má, að nemandi missi verulega í verklegu námi hennar vegna, og getur iðnfræðsluráð þá ákveðið að framlengja náms-samninginn um hæfilegan tíma.

34. gr.

Meistari og iðnfyrirtæki skulu láta nemendur sína ganga í iðnskóla og greiða fyrir þá skólagjöld, pappír, bækur og áhöld, sem námið útheimtir. Um skólanámið fer samkvæmt lögum þessum og reglum, settum samkvæmt þeim.

Þegar kennslan fer fram í dagskóla með fullum kennslustundum, heldur nemandi kaupí sínu, en mætir ekki til vinnu.

Nú fer kennslan fram í kvöldskóla, sbr. 15. gr., og skal vinnutími nemandar á vinnustöð þá vera 12 stundum styttri á viku en samningsbundinn vinnutími sveina. Að öðru leyti setur iðnfræðsluráð reglur um styttingu námstíma sökum kvöldskólanáms.

35. gr.

Iðnfræðsluráð getur veitt undanþágu frá skólanámi:

1. Hafi nemandi þegar lokið iðnskólaprófi eða prófi við annan skóla, sem ekki hefur veitt minni fræðslu í neinni grein en heimtuð er til hurtfararprófs úr iðnskóla.
2. Hafi meistari séð nemandar fyrir annarri kennslu, fullgildri að dómi iðnfræðsluráðs, enda ljúki hann fullnaðarprófi frá iðnskóla.

36. gr.

1. Fyrstu 6 mánuðir námstíma samkvæmt iðnnámssamningi skoðast sem reynslutími. Hafi nemandi lokið prófi frá verknámsskóla, áður en gerður er náms-samningur við meistara eða iðnfyrirtæki, skal reynslutími hjá meistara eða iðnfyrirtæki þó aðeins vera 3 mánuðir. Hvenær sem er á reynslutímanum, getur hvor samningsaðilja um sig slitið námssamningi án þess að tilgreina ástæður.
2. Meistari eða iðnfyrirtæki getur slitið námssamningi:
 - a. Ef nemandi vanrækir nám sitt, verklegt eða bóklegt, eða gerir sig sekan um brot gegn öðrum samningsskyldum sínum.
 - b. Hafi nemandi verið 6 mánuði samfleytt frá verki sakir sjúkleika síns.
 - c. Ef nemandi að áliti embættislæknis hefur ekki heilsu til að stunda iðnina.

3. Nemandi getur slitið námssamningi:
 - a. Ef komið er ósæmilega fram við hann á vinnustöð.
 - b. Ef meistari eða iðnfyrirtæki brýtur samningsskyldur sínar.
 - c. Ef meistari eða iðnfyrirtæki verður gjaldþrota eða hættir að reka iðn sína af öðrum ástæðum.
 - d. Verði nemandi sakir sjúkdóms eða annarra orsaka vegna óhæfur til starfa að iðninni, eða hættulegt er fyrir líf hans eða heilsu að stunda iðnina, að álitni embættislæknis.
 - e. Ef námsstúlka giftist.
4. Nú er svo ástatt sem í 3 a—b greinir, en nemandi slitur ekki námssamningi, og geta iðnfulltrúar þá slitið samningi, að undangenginni rannsókn. Skjóta má þeirri ákvörðun iðnfulltrúa til iðnfræðsluráðs.
5. Aðiljum er heimilt að slíta námssamningi, ef þeir koma sér saman um það. Er námssamningi er slitið, skal það jafnan tilkynnt iðnfulltrúum.

37. gr.

Nemandi á rétt á skaðabótum, ef námssamningi er slitið af þeim sökum, sem greinir í 36. gr., 3 a—c.

Skaðabótakröfur þessar skulu vera forgangskröfur í bú hlutaðeigandi meistara eða iðnfyrirtækis, og fer um þær samkvæmt 83. gr. laga nr. 3 12. apríl 1878, eins og vinnulaunakröfur væru, þær er þar koma til greina

38. gr.

Ágreining milli nemanda og meistara eða iðnfyrirtækis út af námssamningi skal leggja í gerð, nema aðiljar komi sér saman um annað.

Í gerðardómi skal sitja lögreglustjóri, þar sem námið er stundað, og er hann oddviti gerðardómsins, og tveir menn aðrir, einn tilnefndur af hvorum málsaðilja.

Nú vill einhver beiðast gerðar, og skal hann þá snúa sér til oddvita, sem ákveður gerðarfund og kveður báða málsaðilja til þess fundar ásamt gerðarmönnum þeirra með 8 daga fyrirvara í mesta lagi. Skal á þeim fundi leggja úrskurð á málið, og ræður afl atkvæða úrslitum. Heimilt er oddvita að fresta fundi, þó ekki oftari en þrisvar sinnum og ekki lengur en 8 daga í hvert skipti, enda hafi gerðarmaður tjáð honum lögleg forföll eða oddvita þykir nauðsyn bera til, svo að réttur úrskurður verði á lagður.

Nú sækir gerðarmaður aðilja ekki fund og hefur eigi tjáð lögleg forföll, og getur oddviti og hinn gerðarmaðurinn þá lagt fullnaðarúrskurð á málið.

Gerðardómur á úrskurð um slit námssamninga og dæmir skaðabætur.

Úrskurður gerðardóms skal vera aðfararhæfur.

Úrskurði gerðardóms má þó skjóta til dómstóla, enda sé það gert innan 30 daga frá birtingu úrskurðar.

39. gr.

Það varðar sektum að:

1. Taka nemanda til náms gagnstætt ákvæðum laga þessara.
2. Brjóta gegn ákvæðum laga þessara um daglegan vinnutíma nemenda.
3. Vanrækja að láta nemanda stunda skólanám.
4. Koma ósæmilega fram við nemanda.
5. Óhlýðnast fyrir mælum iðnfulltrúa eða iðnfræðsluráðs um kennslu nemanda.

VII. KAFLI

40. gr.

Meistaraskóla skal starfrækja á vegum iðnskóla í Reykjavík og eftir ákvörðun ráðherra á vegum annarra iðnskóla, sbr. 1. mgr. 12. gr.

Kennsluna má miða við einstaka iðngrein eða flokk skyldra iðngreina. Inn-tökuskilyrði er sveinsbréf, og má krefjast ákveðinnar lágmarkseinkunnar úr iðn-skóla og verklegu prófi.

41. gr.

Meistaraskóli er ætlaður þeim, sem búa sig undir meistarapróf eða verk-stjórn í iðnaði.

Skólinn starfar sem eins árs skóli með 44 stunda kennsluviku, 7—8 mánuði árlega. Heimilt er þó að starfrækja skólann í tveimur til þremur áföngum með samsvarandi heildarnámstíma.

42. gr.

Kennslan skal vera bæði bókleg og verkleg. Kennslugreinar skulu m. a. vera þessar:

1. Íslensk verzlunarbréf og vélritun.
2. Stærðfræði og kostnaðarreikningur.
3. Bókfærsla og rekstrarhagfræði.
4. Enska.
5. Eðlis- og efnafræði.
6. Iðn- og verzlunarréttur og vinnulöggjöf.
7. Slysavarnir og hjálp í viðlögum.
8. Verkstjórn og vinnuhagræðing.
9. Iðnfræðsla, bókleg og verkleg, varðandi þá iðngrein, sem um er að tefla.

Verkleg kennsla fer fram í vinnustofum og tilraunastofum. Skal einkum lögð áherzla á að kynna nýjungar og sérstakar vinnuaðferðir, að því er snertir vélar, verkfæri, áhöld og efni, og skal um námsefni taka sérstakt tillit til þarfa iðn-greinanna.

43. gr.

Námi lýkur með burtfararprófi, og nefnist það meistarapróf.

Ráðherra setur nánari reglur um starfsháttu meistaraskóla, próf, einkunna-gjöf og prófskirteini.

Í reglugerð má ákveða, að meistarapróf skuli vera skilyrði fyrir veitingu meistara-bréfs í löggilttri iðngrein.

VIII. KAFLI

44. gr.

Ríkissjóður greiðir helming stofnkostnaðar iðnfræðsluskóla, en sveitar- og sýslusjóðir skólaundæmis helming eftir reglum, er ráðherra setur.

Til stofnkostnaðar teljast skólahús ásamt húsnæði og kennslutækjum og svo vinnustofur ásamt vélum og áhöldum.

Í heimavistarskólum teljast íbúðir skólastjóra, kennara, nemenda og starfs-fólks til skólahúsnæðis og byggingarkostnaður þeirra til stofnkostnaðar. Greiðir ríkissjóður allt að þremur fjórðu af þessum hluta stofnkostnaðar, en sveitar- og sýslusjóðir hinn hluta stofnkostnaðarins.

Sveitarfélag, þar sem iðnfræðsluskóli er, skal leggja til ókeypis nauðsynlegar lóðir fyrir skólann. Áður en hafizt er handa um byggingu iðnfræðsluskóla, eða verulegar breytingar skólahúsnaðis, skal liggja fyrir teikning, samþykkt af menntamálaráðherra.

Iðnfræðsluráð skal árlega gera tillögur til ráðuneytisins um húsagerð og aðrar framkvæmdir á vegum iðnfræðsluskóla svo og um skiptingu þess fjár, sem veitt er til byggingar iðnfræðsluskóla, kaupa á vélum og öðrum búnaði.

45. gr.

Ríkissjóður greiðir laun skólastjóra iðnfræðsluskóla og fastra kennara, svo og styrk til stundakennslu, hlutfallslega fyrir þá nemendur, sem umfram eru þá tölu, sem ætluð er föstum kennurum.

Annar rekstrarkostnaður greiðist af sömu aðiljum sem stofnkostnaður og í sömu hlutföllum.

Ráðherra ákveður skólagjöld í iðnskólum og meistaraskólum, svo og þátttöku nemenda í verknámsskólum í efniskostnaði, að fengnum tillögum iðnfræðsluráðs. Gjöld þessi og svo hreinar tekjur af skólaverkstæðum og skólavinnustofum koma til frádráttar rekstrarkostnaði, áður en honum er skipt.

46. gr.

Skólanefndir og skólastjórar annast fjárreiður og reikningshald iðnfræðsluskóla, nema hlutaðeigandi stjórnvöld ákveði annað.

Um reikningshald, endurskoðun og eftirlit gilda sömu reglur sem um aðra skóla, sem reknir eru sameiginlega af ríki og sveitarfélögum.

47. gr.

Ríkissjóður greiðir kostnað af starfi iðnfræðsluráðs, iðnfulltrúa og prófnefnda og svo annan kostnað af stjórn iðnfræðslumála samkvæmt lögum þessum.

Prófgjöld skulu ákveðin í reglugerð, og renna þau í ríkissjóð.

IX. KAFLI

48. gr.

Ráðherra setur reglugerðir samkvæmt lögum þessum, að fengnum tillögum iðnfræðsluráðs.

49. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Frá sama tíma falla úr gildi lög nr. 46 25. maí 1949, um iðnfræðslu, lög um breytingu á þeim lögum, nr. 29 17. maí 1957, og lög nr. 45 16. maí 1955, um iðnskóla, og svo önnur lagaboð, er fara í bág við lög þessi.

Gjört í Reykjavík, 11. maí 1966.

Ásgeir Ásgeirsson.

(L. S.)

Gylfi Þ. Gislason.